

Sähkösuunnittelija
Jarmo Koponen
Insinööritoimisto Jarmo Koponen
jarmo.koponen@ijk.fi

Viite: Lausuntopyyntö 29.8.2023**Asia: Lahti, Pyhäntaan alue, sähköverkon saneeraus**

Lahti Energia Sähköverkko Oy suunnittelee sähköverkon saneeraushanketta Pyhäntaan alueelle Lahteen. Hanke toteutetaan vuoden 2024 aikana. Alueelle kaivetaan maakaapeli, poistetaan ilmajohtoja pylväineen ja pystytetään puistomuuntamoita. Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee Lahden yleiskaavan arvokohteita.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 29.8. päivätystä suunnitelmasta karttaliitteineen pyydettyä lausuntoaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Pyhäntakaan on suunniteltu sähköverkon saneerausta Pihtisuon ja Akkalan väliselle alueelle. Sähköverkon saneeraushankealueelta ei ole ajantasaista tietoa muinaisjäänöksistä. Viimeisin aluetta käsittelevä arkeologinen selvitys on vuodelta 2008 (H. Poutiainen, 2008. *Nastola. Luoteisosien arkeologinen osayleiskaavainventointi*). Sähköverkon saneeraushankkeen muutoskohteet, uudet puistomuuntamot ja maakaapeloinnit, sijoittuvat olemassa olevien teiden varsiin ja alueille, joilta ei ole tunnettuja muinaisjäänöksiä, lukuun ottamatta Holmintien varteen tulevaa puistomuuntamoja ja maakaapelointia. Holmintien varressa sijaitsee mahdollinen muinaisjäänös, Pyhäntakaan historiallinen kylätontti (mj-rekisterin tunnus 1000024132), jonka sijainti on määritetty vuonna 2012 historiallisia kylätontteja koskevan arkistotutkimuksen yhteydessä (E. Tikkala, P. Taipale & E. Sorvali, 2012. *Päijät-Hämeen maakuntakaava Historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi*). Pyhäntakaan kylästä varhaisin maininta on vuodelta 1464. Vuoden 1539 maakirjassa kylässä on mainittu olleen 11 tilaa. Kylätontin sijaintia ja rajausta ei ole tarkistettu maastossa.

Tämän hetkisisä suunnitelmissa Holmintien puistomuuntamo ei sijoitu historiallisen kylätontin alueelle, mutta mikäli suunnitelma muuttuu, tulee ottaa yhteyttä alueellisen vastuumuseon arkeologiin ja pyytää uusi lausunto. Pyhäntakaan historiallisen kylätontin kohdalla museo edellyttää alueen tarkastamista niiltä osin kuin uuden maakaapelin asentaminen vaatii maanmuokkaamista. Koska kyseessä on pienialainen ja kohtuullisen nopea tarkastus, hoitaa vastuumuseon arkeologi sen virkатыönään syksyn 2023 aikana.

Muuten uudet maakaapelit ollaan asentamassa olemassa olevien teiden varsiin ja alueina ne ovat epäotollisia arkeologisen kulttuuriperinnön säilymisen kannalta. Voimakas maanmuokkaus teiden rakentamisen yhteydessä

on todennäköisesti tuhonnut mahdolliset muinaisjäänökset. Edellä esitetyn perusteella museo ei edellytä tarkempaa selvitystä muinaisjäänösten osalta, mutta edellyttää huomioimaan Holmintien ympäristössä olevan mahdollisen muinaisjäänöksen aiemmin mainitulla tavalla. Museo toimittaa uuden lausunnon, kun maastotarkastus on suoritettu. Tarkastuksen tulokset tulee huomioida hankkeen toteutuksessa. Mikäli hankkeen aikana maasta tulee esiin muinaisjäänöksiin viittaavia rakenteita, esineitä tai muuta poikkeavaa, tulee työt keskeyttää välittömästi ja ottaa yhteyttä alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Pyhântakaan on suunniteltu sähköverkon saneerausta Pihtisuon ja Akkalan väliselle alueelle. Eteläisin puistomuuntamo on suunniteltu sijoitettavaksi Kivistöntien varteen lähelle Kivistön vanhaa sukutilaa. Tilan historia ulottuu 1600-luvulle ja keskus on sijainnut nykyisellä paikallaan 1860-luvulta asti. Muuntamo tulee maisemoida rakennuskantaan sopivaksi punamullatulla puuverhouksella.

Jakokaappien ja muuntamoiden ympäristöön tulee maisemallisista syistä jättää puustoa tai pensaita. Sijoitusta avoimelle peltoaukealle tulee välttää.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

tutkija Sanni Vattulainen

tutkija, arkeologi Jasmin Puska

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus